

Digitális történetmesélés

EU-bővítési történetek segítségével

Oktatói kézikönyv

írta: Steve Bellis, Patrizia Braga, Antonia Silvaggi

magyar változat: Bán Dávid, Anthropolis Egyesület

© DeTales project és a szerzők, 2012

Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatóság
Az egész életen át tartó tanulás programja

Ez a tananyag az Európai Bizottság Egész életen át tartó tanulás programja által támogatott DeTales – Digitális felnőttoktatás EU-bővítési történetek segítségével elnevezésű projekt eredményeként jött létre (Grundtvig Multilateral 510674-LLP-1-2010-1-IT-GRUNDTVIG).

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.

www.detales.net

Tartalomjegyzék

I. Alapismeretek az Európai Unió bővítéséről

1. Bevezetés	3
2. Az Európai Unió bővítése	5
3. A határok nyitottsága	11
4. Munkaerőpiac és mobilitás	15
5. Kulturális sokszínűség és együttműködés	20
6. Egyéb információk	21

II. Digitális történetmesélés

1. Bevezetés	22
2. A digitális történet elkészítésének folyamata	24
3. A műhelymunka megfelelő helyszínének kiválasztása	27
4. A történetmesélő kör	29
5. Végezetül	35

Mellékletek	36

I. Alapismeretek az Európai Unió bővítéséről

1. Bevezetés

Más kultúrák megismerése elősegítheti az integrációs folyamatokat és ezt a lehetőséget minden célközönség, így főként az alacsonyabb végzettségűek, idősebbek, alulfoglalkoztatottak számára meg kell teremteni. Mindenképpen gondolnunk kell az olyan célközönségre, akik eddig nem tudtak, vagy nem voltak motiváltak abban, hogy felnőttoktatásban részesüljenek.

Tudhatjuk, hogy az egész életen tartó oktatásban helyenként igen alacsony a tanulók aránya. Ez hol az oktatói, hol a tanulói kapacitás hiányának, vagy a nem megfelelő programoknak és motivációnak tudható be. Kulcskérdés az egész életen át tartó tanulás kiegyensúlyozatlansága. Ez részben függ a különböző foglalkoztatás típusokban részvevőktől, hiszen látható, hogy a kötöttebb, állandó szerződéssel bíró munkavállalók számára több és folyamatosabb a továbbképzési lehetőség, mint az időszakos szerződésű munkavállalók vagy a munkanélküliek számára. Alacsony végzettségű emberek ötöd annyi felnőttoktatási programban vesznek részt, mint a magasan képzettek. Több rugalmas képzési forma áll a felnőtt tanulók rendelkezésére, kezdve a munkahelyi továbbképzésektől, tréningektől, az informális és formális tanulási formákig, külső cégek, vagy társadalmi szervezetek által nyújtott szolgáltatásokig. De ugyanúgy pontosan fel kell mérni az alacsony végzettségű, munkanélküli, bevándorló, hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek tanulási igényeit, motivációs lehetőségeit, eszerint fejleszteni az oktatási programokat. Pontosán meghatározott és a célközönséghez jól eljutó képzések segíthetik a leszakadó rétegek felzárkózását.

A DeTales projekt az Európai Unió bővítésének hatásaira koncentrálnak, különös tekintettel az újabban csatlakozott tagállamokra, azok integrációjára, összpontosít a régi és új tagállamok kölcsönös hatásaira, illetve arra, hogy a bővítési tárgyalásokat folytató országoknak milyen elvárásaik vannak a következő témákban:

- határnyitás, mobilitás
- európai munkaerőpiac
- európai kulturális identitás, illetve különbségek a régi és új tagállamok között

A DeTales project három régi tagállamból (Egyesült Királyság, Németország, Olaszország), három újabb belépő országból (Bulgária, Litvánia, Magyarország), illetve Törökországból jövő

felnőtt tanulókat kíván összekapcsolni egy aktív tanulási folyamat segítségével, hogy az európai bővítés apropóján meséljenek történeteket.

A projekt fő céljai:

- az európai bővítés közös értékeken alapuló kulcskompetenciának erősítése
- a civil aktivitás erősítése
- az EU tagállamok polgárai közötti interkulturális párbeszéd erősítése
- a digitális történetmesélés kompetenciájának erősítése a felnőtt tanulók számára
- a felnőtt tanulók ösztönzése az oktatási anyagok önálló használatára
- hátrányos helyzetű emberek ösztönzése az egész életen át tartó tanulásban való részvételre

Mindezen célok eléréséhez a digitális történetmesélés igen sokoldalú lehetőséget biztosít, egy olyan oktatási eszköz, amely közben személyes tud maradni, hiszen a résztvevők saját történeteiket osztják meg egymással.

A digitális történetmesélés módszere jóval alkalmasabb a hivatalos megközelítésnél arra, hogy a meghatározott célközönség számára felhívja a figyelmet az EU-bővítés kérdéseire, lehetőségeire és egyben újabb ismereteket adjon át. Jelen oktatói kézikönyv pedig egy új oktatási segédletet nyújt oktatóknak, trénereknek, facilitátoroknak, mind a formális, mind a nem-formális oktatásban résztvevők számára egyaránt. Ugyanakkor elkészült egy európai digitális történetmesélő online platform is, mintegy EU útikönyvként helyezve el egymás mellé a résztvevő országokban megszületett digitális történeteket.

Miről szól a kézikönyv?

A digitális történetmesélés kézikönyv abban segít, hogy az általa oktatott módszer segítségével (különböző témában, így akár az EU bővítése kapcsán is) digitális történetek szülessenek. A kézikönyv ebben segíti az oktatókat, de akár a történetek készítőit is. A kézikönyv segítségével az alábbi területek fejlesztését segíti:

- A digitális történetmesélés módszerének elsajátítása, használhatóságának megismerése, többlettudás megszerzése
- Figyelemfelkeltés európai vonatkozású témák iránt, az európai bővítés történetének folyamatának, az európai intézményrendszer ismerete, tudásanyag bővítése az európai

mobilitásról, munkaerőpiacról és a tagállamok közötti kulturális identitás és különbözőség kérdéséről.

A kézikönyv segítséget nyújt digitális történetek elkészítéséhez, európai vonatkozású (például EU-bővítési, kulturális identitás) témák megfogalmazásához ugyanúgy, mint a digitális kompetenciák (videó szerkesztés), vagy kreatív kompetenciák (történetírás, átadás) fejlesztéséhez. Segít a megfelelő célcsoport számára az oktatási módszertan átadásában.

A kézikönyv használata

Az oktatói kézikönyv interaktív felhasználásra készült

Kik használhatják?

A kézikönyv leginkább a formális és non-formális oktatási területen dolgozó oktatási szakemberek, tanárok, tudásátadók, önkéntesek számára készült.

Miért válasszuk a digitális történetmesélést európai bővítési témák oktatásához?

A digitális történetmesélés, mint leginkább a személyes részvételen, tapasztaláson alapuló módszer, a személyes élettörténeteken keresztül hitelesen képes bemutatni a különböző európai polgárok életét. Ugyanúgy jól választható a határnyitás, a mobilitás, a munkaerőpiac, kulturális identitás személyes tapasztalatokon keresztüli megismertetésére. A személyes történeteken keresztül benyomást szerezhetünk az adott ország lakóinak európai szemléletéről.

2. Az Európai Unió bővítése

Az EU bővítés története

A fejezet célja:

- Megismerni a régi és új belépő tagállamokat
- A belépési feltételek megismerése
- Európa földrajza

Az Európai Unió egyik legerősebb iránymutatása a bővítés. Az EU-bővítés segítségével épülhettek ki Kelet-Közép-Európában modern működő demokráciák. Legújabbban is a bővítés szellemében visznek véghez különböző reformokat a tagságra jelentkező államok. Minden európai számára

fontos, hogy a szomszédságában jól működő, stabil demokratikus és gazdaságilag is virágzó államok legyenek. A bővítés egy nagyon körültekintően végbemenő folyamat, amely során a felvételre törekvő országok vállalják a folyamatos béke és stabilitás, a jólét, a demokrácia, az emberi jogok és az európai jogok betartását.

A bővítés folyamata nem feltétlenül egy lineáris eljárás, hosszú és szigorú előkészítő munkát igényel. Minden olyan európai ország, amely tiszteletben tartja a szabadság, a demokrácia alapjait, az emberi jogot, az európai jogalkotást, jelentkezhet az Európai Unió tagjának.

Hat ország – Belgium, Franciaország, Hollandia, Luxemburg, Németország és Olaszország – 1951-ben alapította meg az Európai Szén- és Acélközösséget, amelyet 1957-ben követett az Európai Gazdasági Közösség (EGK) illetve az Európai Atomenergia Közösség (Euratom).

A közösség öt alkalommal hajtott végre sikeres bővítést:

- 1973-ban csatlakozott Dánia, az Egyesült Királyság és Írország
- 1981-ben Görögország
- 1986-ban Portugália és Spanyolország
- 1995-ben Ausztria, Finnország és Svédország
- 2004 májusában egy történelmi bővítés zajlott le, amikor 10 Közép-Kelet-Európai, illetve mediterrán ország csatlakozott az Unióhoz: Ciprus, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Szlovákia és Szlovénia. Történelmi jelentőségű, mert ezzel először kerültek az Unió soraiba a korábban megosztott Európa keleti blokkjának országai. Végül 2007-ben Bulgária és Románia csatlakozásával vált teljessé az európai bővítés ötödik, jelenleg utolsó állomása.

Gondosan kidolgozott, lépcsőzetes fejlesztési menetrend szerint folytatja jövőbeni bővítését az Európai Unió. Jelenleg a nyugat-balkáni államok, Izland és Törökország folytat tárgyalásokat a tagfelvételhez szükséges követelményrendszer teljesítéséről. Horvátország az Európai Unió hivatalos tagjelöltje, a csatlakozási tárgyalások 2011. június 30-án lezárultak. Az Európai Bizottság hivatalos véleményének nyilvánosságra hozása után, az Európai Parlament hozzájárulását és az Európai Tanács döntését követően kerülhet sor a csatlakozási szerződés aláírására. A tényleges csatlakozásra a szerződés minden tagállam által történő ratifikációját követően, várhatóan 2013. július 1-jén kerülhet sor

Maga a bővítési folyamat nem egy automatikus eljárás, számos téma és terület képezhet a tárgyalás alapját, költségvetési és versengési kérdéseket vethet fel a régi és új tagállamok között.

Az Unió bővítésével mindig napirendre kerül a nemzeti és európai identitás kérdése, amely eddig csak a régebbi tagállamokban jelentett kérdést. Az Eurobarometer felmérése próbálja meghatározni az új európai polgárokat a régi tagállamok polgáraival szembeni kapcsolatát. A tagállamokon belüli mobilitást is nehéz felmérni, ezek nem derülnek ki a szokásos adatrögzítésekből. A felmérések ugyanis konkrétan nem tértek ki a vegyes házasságokra, a külön nemzetiségű szülők gyermekeire, a diákokra. A felmérésekben és adatrögzítésekből tehát nem jelennek meg a „régik” és az „új” tagállamok polgárai külön egységként. A felmérések kapcsolódási pontonként vetik össze az európai polgárokat a másik országgal. Ez az eljárás lehetőséget ad számos objektív és szubjektív vizsgálatra. Ez egy jól megalapozott kapcsolódási pont. Meghatározza, hogy egy illető mely országban él és a lakóhelyen túl mely más kapcsolódási pontjai vannak az adott országgal?

A „régik” tagállamok polgárainak gyökerei leginkább saját, szüleik és nagyszüleik szülőhelyéhez kötik őket. Az egyéb országokhoz csak akkor alakul ki kötődés, ha valamely felmenő származási helyéről van szó. A más országokból érkezőkkel való személyes kapcsolatháló a legszélesebb körben a szocio-kulturális (étel, hírek forrása stb.) kapcsolódásokon keresztül alakul ki. A személyes tapasztalatok kevésbé széleskörűek, de annál fontosabb alkotóelemek. Majdnem minden nyolcadik európai dolgozott vagy tanult már külföldön.

Bővebb információkat [ide kattintva](#) talál.

Tagállamok

Mielőtt politikai tényezővé vált volna az európai egyesítés korábban még csak filozófusok és látnokok álmaiban szerepelt egy ilyen elképzelés. Victor Hugo például a humanisták gondolatait magáévá téve, egy békés „Európai Egyesült Államok”-at képzelt el. Az álmokat letörték a 20. század első felének háborúi és pusztításai, de utána az álom mégis megvalósulni látszott. Napjainkban az Európai Uniónak 27 tagállamában nagyjából 500 millió polgára él.

Az egységes Európa félévszázada megmutatta, hogy összességében erősebb, mint külön részeiben: jóval nagyobb a gazdasági, társadalmi, technológiai, kereskedelmi és politikai hatása egységesen, mint egyénileg. Külön hozzáadott érték az egységes fellépés, számos kérdésben az EU egységesen, közösen lép fel vagy fogalmaz meg véleményt.

Az alábbi linkekre kattintva további információkhoz juthatnak a jelenlegi 27 tagállammal kapcsolatban (klikkeljen az Önt érdeklő ország nevére a részletekért):

- [Ausztria](#)
- [Belgium](#)
- [Bulgária](#)
- [Ciprus](#)
- [Csehország](#)
- [Dánia](#)
- [Egyesült Királyság](#)
- [Észtország](#)
- [Finnország](#)
- [Franciaország](#)
- [Görögország](#)
- [Hollandia](#)
- [Írország](#)
- [Lengyelország](#)
- [Lettország](#)
- [Litvánia](#)
- [Luxemburg](#)
- [Magyarország](#)
- [Málta](#)
- [Németország](#)
- [Olaszország](#)
- [Portugália](#)
- [Románia](#)
- [Spanyolország](#)
- [Svédország](#)
- [Szlovákia](#)
- [Szlovénia](#)

Tagjelölt országok

Az Európai Unió az azonos értékeken és alapelveken alapszik. Minden európai ország tiszteletben tartja a szabadság, a demokrácia és az emberi jogok alapelvét, az alapvető szabadságjogokat és alkalmazza a közös jogalkotás megfelelő szabályait, tagja lehet az Európai Uniónak. A csatlakozáshoz a következő [összes feltételt](#) teljesíteni kell a tagjelölt országnak:

- Politika: a demokráciát garantáló stabil intézményrendszer, jogrendszer, az emberi jogok betartása és a kisebbségek elfogadása és védelme
- Gazdaság: működő piacgazdaság, Uniós piac- és versenyképesség
- A tagság feltételeinek és kötelezettségeinek való megfelelés, így ragaszkodás az Unió politikai, gazdasági és monetáris célkitűzéseire
- Az európai jogrend hatékony alkalmazásának képessége az ország jogrendszerébe és közigazgatásába

Ezen kívül az Európai Unió folyamatosan figyeli a tagjelöltek felkészülési folyamatát, így dönthet arról, mikor áll készen a csatlakozásra.

A csatlakozási tárgyalásokat az Unió nevében Európai Bizottság folytatja a tagjelölt országgal. A csatlakozási tárgyalások végeztével az aktuális tagállamoknak egyhangúan meg kell szavaznia az új tagállam csatlakozását az Európa Tanácsban. Majd az Európai Parlamentben kell egyértelmű többséget szereznie a képviselők támogató szavazatainak. A ratifikációt az Unió és a tagjelölt ország a hatályos alkotmányával összhangban közösen végzi.

A csatlakozási tárgyalás, illetve a felkészülési idő alatt a tagjelölt ország különböző Uniós támogatásokban részesül, hogy gazdaságilag könnyebben felvegye a versenyt az aktuális tagállamokkal. Jelenleg Horvátország, Izland és a volt Jugoszláv tagállamokból Macedónia és Montenegró valamint Törökország tagjelölt. Horvátországgal és Törökországgal 2005 októberében kezdődtek meg a csatlakozási tárgyalások, Izlanddal pedig 2010 júliusában. A volt Jugoszláv tagköztársaság, Macedónia 2005 októberében nyerte el a tagjelölt státuszt, Montenegró pedig 2010 decemberében.

Az alábbi linkekre kattintva további információkat tudhatnak meg a tagjelölt országokról. (klikkeljen az Önt érdeklő ország nevére a részletekért):

- [Horvátország](#) (2011 júniusában befejezte a csatlakozási tárgyalásokat)
- [Izland](#)
- [Macedónia](#)

- [Montenegró](#)
- [Törökország](#)

Az összehangolt bővítési eljárások során a jelenlegi tagjelölt országok fokozatosan közelednek az Európai Unió csatlakozási feltételek teljesítéséhez.

Törökország helyzete

Törökország fontos stratégiai partnere az Európai Uniónak, kiemelten fontos a stabilitás és biztonság, az Unió gazdasága és energiapolitikája, illetve a civilizáció szélesebb körű értelmezése szempontjából. Az Unió és Törökország együttműködése hosszú időre nyúlik vissza. Törökország több mint 50 éve a NATO és az Európa Tanács tagja, az EU-hoz kötődő társulási szerződést 1963-ban írták alá, a vámunió pedig 1995-ben lépett életbe. A csatlakozási tárgyalások 2005-ben kezdődtek, miután az EU tagállamai elhatározták, hogy elismerik Törökország európai törekvéseit. A csatlakozáshoz Törökországnak is szigorúan teljesíteni kell a csatlakozási követelményeket. A tárgyalások előmenetele nagyban függ attól, hogy Törökország mennyire elhatározott reformlépéseiben.

Sok európai polgár aggodalmát fejezte ki Törökország nagyarányú muszlim lakossága miatt, de mivel az Európai Unió a közös értékek és az emberi méltóság tiszteletben tartására épül, így fontos a vallási tolerancia gyakorlása is. A vallásgyakorlás szabadsága és a kisebbségek védelme a tagság egyik alapfeltétele, így az iszlám teljes mértékben elfogadott kell, hogy legyen.

A fentebb említett országokon kívül a Nyugat-Balkán több országa is nyitott az Európai Unióhoz való hosszú távú csatlakozásra. Albánia, Bosznia-Hercegovina, Szerbia és Koszovó is jelezte elkötelezettségi szándékát az európai értékekhez.

Az alábbi linkekre kattintva további információkat tudhatnak meg a lehetséges tagjelölt országokról. (klikkeljen az Önt érdeklő ország nevére a részletekért):

- [Albánia](#)
- [Bosznia-Hercegovina](#)
- [Szerbia](#)
- [Koszovó](#)

Az Európai Unió bővítéséről [ide kattintva](#) kaphat több információt.

3. Határok nyitottsága

A fejezet célja:

- Megismerni a schengeni térség országait
- Milyen alapszabályokhoz kell az országoknak igazodniuk?

Európai belső piac

A belső piac az Európai Unió egyik pillére. Az 1992-ben kiteljesedett egységes piac olyan, belső határok nélküli terület, ahol a személyek, áruk, szolgáltatások és a tőke szabadon mozoghatnak az Európai Uniót létrehozó szerződéssel összhangban. A belső piac alapvető fontosságú a jólét, a növekedés és a foglalkoztatás szempontjából az EU-ban, és hozzájárul a lisszaboni stratégia célkitűzéseinek eléréséhez. Integrált, nyitott és versenyképes területként a belső piac ténylegesen előmozdítja a mobilitást, a versenyképességet és az innovációt, különösen az EU ágazati politikáival kölcsönhatásban. Annak biztosítására, hogy minden polgár és vállalkozás a lehető legnagyobb mértékben élvezhesse az egységes piac előnyeit, az EU a működését még ma is akadályozó tényezők megszüntetésére koncentrál. A cél a jogszabályok harmonizálása olyan

módon, hogy ennek eredményeképpen az EU hatékonyabban reagálhasson a globalizáció kihívásaira és alkalmazkodni tudjon az új fejleményekhez, például a technológia területén.

A schengeni térség és együttműködés

Az 1980-as években vita kezdődött arról, hogy mit jelentsen a személyek szabad mozgása. Egyes tagállamok úgy vélték, hogy ez a fogalom csak az Európai Unió (EU) polgáraitra vonatkozzon, ami azzal járt volna, hogy a belső határokon történő ellenőrzéseket továbbra is fenntartották volna, hogy különbséget tudjanak tenni az EU polgárai és az EU-n kívüli országok állampolgárai között. Mások mellett érveltek, hogy a szabad mozgás mindenkire vonatkozzon, ami azt jelentette, hogy a belső határokon teljesen meg lehet szüntetni az ellenőrzést. Mivel a tagállamok nem tudtak erről megegyezni, Franciaország, Németország, Belgium, Luxemburg és Hollandia 1985-ben úgy döntött, hogy létrehoznak egy belső határok nélküli területet. Ez a terület „schengeni övezet” néven vált ismertté, amely arról a luxemburgi városról kapta nevét, ahol az első megállapodásokat aláírták. Az Amszterdami Szerződés aláírását követően ezt a kormányközi együttműködést az EU keretrendszerébe is belefoglalták 1999. május 1-jén.

A schengeni együttműködés fejlődése és a schengeni térség kibővítése

A csoport eredeti öt tagja közötti első megállapodást 1985. június 14-én írták alá. Ezt követően egy másik egyezményt is kidolgoztak, amelyet 1990. június 19-én írtak alá. Amikor ez 1995-ben hatályba lépett, eltörölte az aláíró államok belső határain folytatott ellenőrzéseket, és egyetlen közös belső határt hozott létre, ahol a schengeni térségre vonatkozó bevándorlási ellenőrzéseket azonos eljárások mentén végzik. Közös szabályokat fogadtak el a vízumokra, a menedéjogra és a külső határok ellenőrzésére vonatkozóan is, amelyek lehetővé tették a személyek szabad mozgását az aláíró államokban anélkül, hogy ez megbontaná a törvényes rendet.

Ennek megfelelően – annak érdekében, hogy összeegyeztessék a szabadságot és a biztonságot – a mozgás szabadságát úgynevezett „korrekciós” intézkedések kísérték. Ennek részét alkotta a rendőri és igazságügyi hatóságok közötti együttműködés és koordináció javítása a belbiztonság megőrzése, illetve különösen a szervezett bűnözés elleni küzdelem érdekében. Erre tekintettel felállították a Schengeni Információs Rendszert (SIS-t). A SIS egy kifinomult adatbázis, amelyet a schengeni tagországok hatóságai használnak a személyek és áruk bizonyos csoportjaival kapcsolatos adatok cseréjére.

A schengeni térséget fokozatosan kibővítették, míg majdnem az összes tagállam részét alkotta. Olaszország a megállapodásokat 1990. november 27-én írta alá, Spanyolország és Portugália 1991. június 25-én csatlakozott, majd Görögország következett 1992. november 6-án, utána Ausztria 1995. április 28-án, valamint Dánia, Finnország és Svédország 1996. december 19-én. Csehország, Észtország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia 2007. december 21-én csatlakozott, Svájc mint társult ország pedig 2008. december 12-én. Bulgária, Ciprus és Románia egyelőre nem teljes jogú tagja a schengeni térségnek; köztük és a schengeni térség között mindaddig megmaradnak a határokon történő ellenőrzések, amíg az EU Tanácsa úgy nem dönt, hogy teljesültek a belső határokon történő ellenőrzések eltörlésének feltételei. (Nagy-Britannia és Írország helyzetéről alább írunk részletesebben.)

A tagállamok által a schengeni együttműködés részeként elfogadott intézkedések

A schengeni keretrendszerben elfogadott legfontosabb szabályok között az alábbiak említhetők:

- a személyek ellenőrzésének eltörlése a belső határokon;
- közös szabályokat alkalmaznak az EU-tagállamok külső határain átkelő emberekre;
- harmonizálják a beléptetési feltételeket és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó szabályokat;
- fokozott rendőrségi együttműködés (beleértve a határokon átnyúló megfigyelés és üldözés szabályait);
- fokozott igazságügyi együttműködés gyorsabb kiadási rendszer és a büntetőügyekben született ítéletek végrehajtásának átadása révén;
- a Schengeni Információs Rendszer (SIS) létrehozása és fejlesztése.

Dánia részvétele

Bár Dánia aláírta a schengeni megállapodást, maga dönthet arról, hogy az EU keretében az EK-Szerződés IV. címéhez kapcsolódóan hozott új intézkedéseket alkalmazza-e vagy nem, és ez azokra az intézkedésekre is érvényes, amelyek a schengeni vívmányok továbbfejlesztéseként jöttek létre. Mindazonáltal Dániára is kötelezőek bizonyos intézkedések a közös vízumpolitika keretében.

Írország és Nagy-Britannia részvétele

Az Amszterdami Szerződéshez csatolt jegyzőkönyv értelmében Írország és Nagy-Britannia részt vehet a schengeni rendszer bizonyos elemeiben vagy az összesben, ha ezt a schengeni tagállamok és a kérdéses ország kormányának képviselője egyhangúan megszavazzák a Tanácsban.

1999 márciusában Nagy-Britannia kérte, hogy együttműködhessen a schengeni rendszer egyes vonatkozásaiban, mégpedig a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködésben, a kábítószer elleni küzdelemben, valamint a SIS-ben. Az Egyesült Királyság kérését jóváhagyó [2000/365/EK](#) tanácsi határozatot 2000. május 29-én fogadták el.

2000 júniusában Írország is kérte, hogy részt vehessen a schengeni rendszer egyes vonatkozásaiban, amelyek nagyjából megfeleltek a Nagy-Britannia kérelmében szereplő területeknek. Az Írország kérését jóváhagyó [2002/192/EK](#) határozatot a Tanács 2002. február 28-án fogadta el. A Bizottság mindkét kérelemmel kapcsolatban véleményt tett közzé, amelyben hangsúlyozta, hogy a két tagállam részleges részvétele mellett is meg kell őrizni a vívmányok egészének következetességét.

Miután megvizsgálta azon feltételek teljesülését, amelyeknek fenn kell állniuk a rendőri és igazságügyi együttműködésről szóló rendelkezések megvalósításához, a Tanács 2004. december 22-i [2004/926/EK](#) határozatában jóváhagyta, hogy Nagy-Britannia végrehajtsa a schengeni vívmányok e részét.

Kapcsolatok harmadik országokkal: közös alapelvek

Miután a schengeni térséget fokozatosan kibővítették az EU összes tagállamára, ez az EU-val különleges viszonyt ápoló harmadik országokat is arra készítette, hogy részt vegyenek a schengeni együttműködésben. Annak előfeltétele, hogy EU-n kívüli országok társulhassanak a schengeni vívmányokhoz, egy olyan megállapodás, amely kimondja a személyek szabad mozgását ezen államok és az EU között (ezt Izland, Norvégia és Liechtenstein esetében az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás, Svájc esetében pedig a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás biztosítja).

Ezekre az országokra vonatkozóan az együttműködés a következő elemekre terjed ki: részét alkotják annak a területnek, amelynek belső határain nem végeznek ellenőrzéseket; alkalmazzák a schengeni vívmányok rendelkezéseit, valamint az ezek értelmében elfogadott, a schengeni rendszerhez kapcsolódó okmányokat; bevonják őket a schengeni rendszerhez kapcsolódó okmányokat érintő döntésekbe.

A részvétel a gyakorlatban vegyes bizottságok formájában valósul meg, amelyek az EU Tanácsának munkacsoportjaival párhuzamosan üléseznek. E bizottságokat a tagállamok kormányainak, a Bizottságnak és a harmadik országok kormányainak képviselői alkotják. A társult országok ennél fogva részt vesznek a schengeni vívmányok továbbfejlesztéséről szóló párbeszédben, de a szavazásban nem. A jövőben meghozandó intézkedések és jogszabályok elfogadására, illetve az ezekről szóló értesítésekre szolgáló eljárásokat is kialakítottak.

Kapcsolatok Izlanddal és Norvégiával

Svédországgal, Finnországgal és Dániával együtt Izland és Norvégia a skandináv útlevelunióhoz tartozik, amely eltörölte a belső határokon történő ellenőrzéseket. Izland és Norvégia 1996. december 19. óta vesz részt a schengeni megállapodások továbbfejlesztésében. Bár nem rendelkeztek szavazati joggal a Schengeni Végrehajtó Bizottságban, véleményt és javaslatokat fogalmazhattak meg. Ennek a társult viszonynak a kiterjesztéseként Izland, Norvégia és az EU 1999. május 18-án aláírta Izlandnak és Norvégiának a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és fejlesztésére irányuló társulásáról szóló megállapodást, amelynek alapjául az 1999. május 17-i [1999/439/EK](#) tanácsi határozat szolgált.

Egy, a Tanács által 1999. június 28-án jóváhagyott megállapodás tárgyalja egyrészt az Izland és Norvégia, másrészt az Írország és Nagy-Britannia közötti kapcsolatokat a schengeni vívmányok Izlandra és Norvégiára kiterjedő elemeivel kapcsolatban [Hivatalos Lap L 15, 2000.1.20.].

A Tanács [2000/777/EK](#) határozata (2000. december 1.) előírja, hogy a schengeni vívmányok 2001. március 25-től alkalmazandók a skandináv útlevelunió öt országában.

Svájc és Liechtenstein részvétele

Az EU megállapodást kötött Svájjal a schengeni térségben való részvételéről [Hivatalos Lap L 53., 2008.2.27.]; ennek nyomán Svájc 2008. december 12-én csatlakozott. Ugyanolyan társult jogállást élvez, mint Norvégia és Izland. Liechtensteinnek a schengeni térségben való részvételéről 2008. február 28-án írtak alá jegyzőkönyvet.

4. Munkaerőpiac és mobilitás

A fejezet célja:

- Milyen feltételekkel lehet más tagállamokban munkát vállalni?

- Milyen lehetőségei vannak a mobilitásnak?

A munkavállalók szabad mozgása az Európai Unió működéséről szóló szerződés 45. cikkében rögzített uniós alapelv, amelyet a Bíróság joggyakorlata és a másodlagos uniós jogszabályok fejtenek ki részletesen. Az uniós polgároknak joguk van:

- más uniós tagállamban állást keresni,
- ott munkavállalási engedély nélkül munkát vállalni,
- munkavállalás céljából az adott tagállamban tartózkodni,
- a munkaviszony megszűnése után is ott maradni,
- az adott ország állampolgáraival megegyező bánásmódban részesülni az álláshoz jutás, a munkafeltételek és minden egyéb szociális- és adókedvezmény tekintetében.

Az uniós polgárok egészségügyi és szociális biztonsági ellátásainak bizonyos típusai emellett átvihetők abba az országba, ahol munkát keresnek. (lásd a [szociális biztonsági rendszerek koordinálását](#)).

A munkavállalás szabadságát szabályozó kereteket az [Európai Bíróság](#) dolgozta ki és alkalmazza, beleértve a [munkások](#) jogait is.

A tagjelölt országok helyzetében a munkaerő szabad áramlását a Csatlakozási Szerződés egy fejezetében határozzák meg. Amikor az Európai Unió 15 tagállama 2004. május 1-én 10 új tagállammal bővült, akkor a tagállamok egy átmenet időszakot jelöltek meg, mielőtt az újonnan csatlakozott államokból is megindulhatott a munkaerő szabad áramlása. Kivételt képzett Ciprus és Málta esete. 2006-ig a 15 régi tagállam maga dönthetett a munkaerőpiac nyitásáról (így az Egyesült Királyság és Svédország a kezdetektől megnyitotta munkaerőpiacát). 2006 közepén pedig minden régi tagállamnak jeleznie kellett az Európai Bizottság felé, hogy továbbra is élni kíván-e a megkötésekkel? 2009-ben mind a 15 ország kérte a munkaerő-piaci szabad áramlás szabályozásának nemzeti határákörének meghosszabbítását még két évvel, de kizárólag abban az esetben, ha a belső munkaerőpiac komoly gondoknak van kitéve. Ezt az igényt objektíven bírálták el. 2011-től azonban a 2004-ben csatlakozott tagállamok munkavállalói is szabadon munkát vállalhatnak az egész Unió területén, a munkaerő szabad mozgását innentől garantálja az Európai Unió. Hasonló átmeneti időszakra kényszerül a 2007-ben csatlakozott két új tagállam, Bulgária és Románia is.

Noha a munkaerő szabad mozgása gazdasági, nem pedig társadalmi fogalom, mégis sok szociális természetű bonyodalmat eredményez: a nyugdíjárulékok és szociális juttatások átutalása,

a külföldi munkavállalók munkanélküli segélyhez, [társadalombiztosításhoz](#) és egyéb juttatásokhoz való jogosultsága, beiskolázási, lakhatási ügyek intézése stb. Ezekkel a szociális kérdésekkel nem önmagukban, hanem csak a szabad munkaerő-áramlás kérdéskörén belül foglalkoztak. Ez feszültséghez vezetett és felborította a munkavállalók szabad mozgásának gazdasági és társadalmi megítélése közötti egyensúlyt. A politikai kezdeményezések, törvényhozási javaslatok és bírósági ítéletek során hozott döntéseknél csak a gazdasági következményekre voltak tekintettel, a társadalmiakra nem, magyarul csak a szabad mozgás lehetséges korlátozásával foglalkoztak, a munkavállalók szabad áramlásának társadalmi következményeivel nem.

Az EU szociálpolitikája szorosan kapcsolódott a közös piacon belüli munkaerő-áramláshoz. Az 1957-es Római Egyezmény III. Témakörének „Az európai szociális alap” című második fejezete „a közöspiaci munkavállalók munkalehetőségeinek bővítését” tűzte ki legfőbb célul (eredetileg 123. EEC cikkely, most 162. TFEU cikkely).

A 2004-es EU-bővítést követően, a tizenötök közül néhány tagállam bevezette a később 232-es szabály néven ismertté vált rendelkezést. Ez alapvetően egy átmeneti szabály, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy korlátozzák a munkaerő szabad áramlását. Ugyanakkor megköveteli a tagállamoktól, hogy 2006-ban és 2009-ben nyilatkozzanak a munkaerő-áramlással kapcsolatos szándékaikról, 2011-ig pedig eltöröljenek minden korlátozást. Azonban a 232-es rendszabályban érintett Bulgária és Románia 2007-es [csatlakozásával a foglalkoztatáshoz való hozzáférést](#) elvileg akár 2014-ig is korlátozhatják.

Az Európai Bizottság „[Mobilitással több és jobb munkahelyet: Európai Akcióterv a Mobilitásról \(2007-2010\)](#)” (COM (2007) 773 Final) című [Közleménye](#) a következő célokat fogalmazza meg:

- a munkavállalók mobilitásával kapcsolatos jelenlegi törvényi szabályozás és adminisztratív gyakorlat javítása;
- a mobilitás támogatása minden hatósági szinten;
- az EURES – a munkavállalók és családjaik mobilitását megkönnyítő egylépcsős eszköz – megerősítése; és
- a mobilitási lehetőségek és előnyök tudatosítása a szélesebb közönség körében.

A munkavállalók Európán belüli mobilitása tehát továbbra is fontos erőforrás, mind a foglalkoztatás, mind az európai versenyképesség megőrzése szempontjából, és a tagállamok számára ma is központi kérdés. Központi fontosságú a [2007-2010-es Akcióterv](#) prioritásai és a

[Lisszaboni Stratégia új fázisa](#) (2008-2010) szempontjából is, melynek célja, hogy az Európai Uniót a világ legversenyképesebb gazdaságává tegye és 2010-re megvalósítsa a teljes foglalkoztatást. Ezek között szerepel számos, a munkavállalói mobilitás megkönnyítését és megszervezését célzó intézkedés is, melyek a munkáltatók és munkavállalók számára egyaránt több garanciát biztosítanak.

A jelenlegi statisztikák azonban azt mutatják, hogy valójában igen kevés európai dolgozik külföldön, és az EU-n belüli mobilitási arány körülbelül a fele az USA-n belülinek. Az Eurofound által 2007-ben kiadott, [Az európai mobilitás](#) c. tanulmányból az derül ki, hogy a nagy távolságra történő mobilitás ritka: az európaiak mindössze 18%-a hagyta el régióját, csak 4%-uk költözött másik tagállamba, és csupán 3%-uk az Unión kívülre. A tanulmány megállapítja, hogy a különböző tagállamokból más-más céllal kelnek útra a munkavállalók; hogy a fiatal és képzett munkavállalók távoznak a legnagyobb arányban; s hogy a mobilitás gazdasági sikerrel párosul. Ezeket az adatokat az Európai Bizottság [Földrajzi mobilitás az Európai Unióban: a társadalmi és gazdasági előnyök javítása](#) (2008. április) című tanulmánya is alátámasztja, amely szerint az EU-tagországokon belül azoknak a munkavállalóknak az aránya, akik a hazájuktól eltérő tagállamban élnek, 1,5%.

A munkaerő-mobilitást befolyásolják a kiegészítő nyugdíjrendszerekre vonatkozó szabályozások is, amelyek továbbra is akadályokat gördítenek a munkavállalók Európán belüli mobilitása elé – állapítja meg az Európai Bizottság által 2008 januárjában közölt két független tanulmány. A tanulmányok mellett érvelnek, hogy Európa-szerte rendezni kellene az emberek hozzáférési lehetőségét a kiegészítő nyugdíjpénztári jogokhoz akkor is, ha munkahelyet változtatnak vagy más EU-tagállamba költöznek. A Bizottságnak a nyugdíjpénztári tagság hordozhatóságát szabályozó [törvényjavaslatához](#) is ezek szolgáltatták a háttéranyagot.

Hány munkavállaló érkezett a régi tagállamok munkaerőpiacaira?

A munkaerő és az emberek szabad áramlása az EU belső piacának egyik fontos alapelve. A közép- és kelet-európai munkaerő tömeges beáramlásáról szóló előrejelzések nem váltak valóra. A régi tagállamok nagy többségében az új tagországokból érkezettek a keresőképes lakosság kevesebb mint egy százalékát teszik ki. Ez alól kivételt képez Írország (kb. 5 %) és Nagy-Britannia (1,2 %), amelyek esetében a munkaerő-beáramlás 2006-ban tetőzött és azóta alábbhagyott.

Az üzleti vállalkozások nagy számban települtek-e át az új tagországokba?

Összességében, a munkahelyeknek a régi tagországokból az újakba való „átköltöztetése” mind a mai napig viszonylag jelentéktelen mértékű. 2004 óta nincs jele annak, hogy a munkahely-áthelyezések felfelé ívelnének. A cégek minél alacsonyabb előállítási költségekre, minél nagyobb piacokra, technológiai újításra fognak törekedni, és minden egyéb eszközt bevetnek, hogy versenyképesek maradjanak. Az európai cégek legfőbb konkurensait az amerikai, kínai és az indiai vállalatok jelentik. Azáltal, ha Közép- és Kelet-Európában fektetnek be és nem máshol, az európai ipart támogatják, amely így megőrizheti munkahelyeit és növekedést produkálhat Európában. Egy globalizált gazdaságban Európa hosszú távú válasza a gazdasági kihívásokra egyedül az lehet, ha fokozza versenyképességét és fejleszti társadalmi modelljét.

Lehetőségek

Továbbképzés, új munkahelyek teremtése

- egyéni szinten – a **továbbképzés** támogatása, hogy az emberek alkalmazkodni tudjanak a változó munkaerőpiachoz és sikeresen pályát tudjanak módosítani
- közösségi szinten – a **munkaerőpiacok** korszerűsítése a foglalkoztatási szint növelésével, a munkanélküliség csökkentésével, a termelékenység javításával és társadalmi modelljeink fenntarthatóságának biztosításával

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/about-cedefop/networks/skillsnet/index.aspx>

<http://studyvisits.cedefop.europa.eu/>

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=822&langId=en>

<http://ec.europa.eu/ploteus/>

<http://ec.europa.eu/eures/home.jsp?lang=en&langChanged=true>

Mozgásban az ifjúság

- a diákok és gyakornokok **külföldi képzésének** támogatása
- a **fiatalok hatékonyabb felkészítése** a munkaerőpiaci viszonyokra
- az európai **egyetemek** teljesítményének/nemzetközi vonzerejének fokozása
- az oktatás és képzés minden szintjének fejlesztési (**tudományos kiválóság, egyenlő esélyek**)

http://ec.europa.eu/youthonthemove/index_en.htm

5. Kulturális sokszínűség és együttműködés

A fejezet célja:

- milyen lehetőségeket biztosít az Európai Unió az egyének és az intézmények számára, hogy más kultúrákkal találkozzanak?
- melyek lehetnek az európai közös értékek?

Az 1970-es évektől kezdve több kulturális kezdeményezés is történt miniszteriális és egyéb szinten, de az EU hivatalosan csak 1991-ben kezdett el foglalkozni a kultúrával: a maastrichti egyezmény 151-es cikkelye értelmében, az Unió „támogatja a tagországok kultúrájának felvirágoztatását, miközben tiszteletben tartja a nemzeti és regionális sokszínűséget, ugyanakkor előtérbe helyezi a közös kulturális örökséget.

Az „EU-kezdeményezések” a tagországok együttműködésének támogatására irányulnak és, amennyiben szükséges, „támogatják és kiegészítik tevékenységüket”. A cél egy „európai kulturális térség” kialakításának elősegítése, ahogy azt az Európai Parlament hangsúlyozta 2001. szeptember 5-i, az európai kulturális együttműködésről szóló határozatában.

Az európai kulturális együttműködést elsősorban a Kultúra Program támogatja, de emellett más európai programok által finanszírozott speciális kezdeményezések is. Az európai együttműködés tág értelemben értendő, hiszen a programok többsége elérhető az Európai Gazdasági Térség tagállamai és a jelölt országok számára egyaránt. Ez az együttműködés fontos szerepet játszik továbbá az EU-nak a világ többi részével ápolat kapcsolataiban is (harmadik országok, nemzetközi szervezetek).

- [A kulturális program: egy európai kulturális térség felé](#)
- [Kulturális együttműködés más európai programokban](#)

Egyéb információkat [ide kattintva](#) kaphat.

6. Egyéb információk

Nemzeti ügynökségek/Lehetőségek az egyéni mobilitásra

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc1208_en.htm

http://www.programmallp.it/llp_home.php?id_cnt=1

<http://www.grundtvig.org.uk/>

Parlamenti választások:

<http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/staticDisplay.do?language=IT&id=146>

<http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/staticDisplay.do?language=EN&id=146>

Politikai csoportok:

<http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/staticDisplay.do?id=45&pageRank=4&language=EN>

Hírek:

<http://www.europarl.europa.eu/en/headlines/>

Lehetséges foglalkozások:

1., kvíz: Ismered a szomszédaidat?

http://www.elargquiz.eu/version3/flash/index_flash.html

2., filmek felhasználása: filmrészletek a bővítéssel kapcsolatos témák illusztrálására (határok, európai munkaerőpiac, kulturális sokszínűség)

3., keresztrejtvény

4., újságok (néhány sorban írják le, mit éreztek, miközben az újságcikket olvasták, majd beszéljék meg egymással).

II. Digitális történetmesélés

1. Bevezetés

A digitális történetmesélés módszere világszerte 2003 óta ismert, amikor a BBC, a brit közszolgálati televízió és rádió megrendezte a témában tartott első konferenciáját a walesi Cardiffban. A digitális történetmesélés stílusjegyei, felhasználási és alkalmazási formái, lehetőségei valamint forrásai világszerte igen színes palettán mozognak. Sokféle tankönyv és oktatói kézikönyv létezik a témában, az interneten fellelhető, ingyenesen letölthető anyagokból [ide kattintva](#) található válogatást. Noha számos módszer ismert és használt, ezek néha akár egymásnak ellentmondóak is lehetnek. Jelen oktatói kézikönyv a Daniel Meadows- és a Capture Wales-féle csapat által, a BBC számára készített technikai „kisokost” veszi alapul. Az általuk bemutatott módszer lényege egy olyan, nagyjából 2 perces, saját narratíván alapuló kisfilm elkészítése, amelyben a készítő saját hangján szólal meg és személyes fényképeit használja fel. A mozgókép alapvetően kerülendő, kivéve, ha a történet ezt külön megkívánja; ugyanez érvényes a zenére is, amely általában zavaró lehet. Kivételt képeznek a történet vagy a mesélő szempontjából fontos zenei részletek.

Számos módszer létezik, amelyek segítenek elvezetni a digitális történetmeséléshez. Ezek megvalósulhatnak akár formális, akár informális oktatási közegben, műhelymunka keretében, de akár egyéni munka eredményeként is vagy irányított keretek között. Jelen kézikönyv a digitális történetmesélés műhelymunka keretében való megszervezéséhez nyújt segítséget.

A DeTales projekt célja, hogy megmutassa, miként készíthetünk digitális történeteket alacsony költségű technikai felszereltség segítségével. Természetesen nem könnyű meghatározni, hogy egyénileg és országonként ki mit ért alacsony költségvetésű technikai felszerelésen, milyen technikai felszereltséggel rendelkezik egy átlagos számítógép-felhasználó? Jelen kézikönyv ezért csak iránymutatást adhat a technikai eszközökre és használatukra vonatkozóan, így inkább a módszertanra koncentrál. Ugyanezért nem találunk benne részletes leírást a digitális történetmeséléshez használható számítógépes programok használatához sem, hiszen az is egyénileg, felhasználónként változhat, nem beszélve az állandó fejlesztésekről és új termékek megjelenéséről. Egy ilyen kézikönyv hamar idejét múlttá válna, ezért itt csak néhány, interneten elérhető segítség helyét adjuk meg.

A kézikönyv használata

A kézikönyv számos ponton külső hivatkozásokra, interneten elérhető forrásokra utal, amelyeket a szöveg adott részére klikkelve könnyen elérhet a felhasználó. Igyekszik a világ számos részéről bevált gyakorlatokat bemutatni a digitális történetmesélés készítésére és használatára vonatkozóan. Olyan hasznos eszközöket mutat be, amelyeket az oktatókat és a digitális történetek készítőit egyaránt segítik abban, miként készítsék el saját kisfilmjüket. A nyomtatott, „kőbe vésett” forma helyett inkább egy aktív dokumentumot talál itt a felhasználó, hiszen így dinamikus juthat eszközökhöz, segítséghez és másoktól elleshető példákhoz a digitális történetmesélés világából. Ez általában ingyen letölthető, kinyomtatható és szabadon felhasználható dokumentumok – többek között a DeTales projekt honlapján is megtalálható anyagok – elérhetőségét jelenti.

Meséljünk európai témájú történetet

A DeTales projekt keretében európai vonatkozású történetek készülnek el, amelyek inspirálásához néhány ötlet:

- használjunk játékos kvízt: például a „mennyire ismerjük Európát, vagy szomszédainkat” [letölthető innen](#)
- használjunk mozifilmeket: filmek az európai integráció, határkérdés, munkaerőpiac, kulturális különbségek témakörében
- használjunk újságcikkeket: vitassunk meg aktuális kérdéseket, kiemelt fontosságú európai problémákat

A digitális történetmesélés használható eszközei

- a jelenlegi kézikönyv
- ingyenesen hozzáférhető, angol nyelvű segédletek és források [innen letölthetőek](#)
- script (forgatókönyv) mintát [itt találhat](#)
- hasznos összefoglalót [itt találhat](#)
- technikai paraméterek (angol) [innen letölthető](#)

2. A digitális történet elkészítésének folyamata

Mint az látható, különböző módszerek léteznek a digitális történetek elkészítésére. A folyamat azonban a következőképpen összegezhető:

2.1. Bevezetés

A bevezetés alkalmával a leendő történetmesélők megismerkednek a digitális történetmesélés módszerével, a koncepcióval, a történetek felépítésével és az elkészítés folyamatával, illetve néhány példafilmmel. A bevezetés lehetőséget ad a történetmesélők egymással és a trénerrel való kötetlenebb megismerkedésére. Ehhez megfelelő atmoszférájú környezetet kell teremteni, ahol kötetlenebbek a körülmények (kerülendő például az iskolapad, a frontális helyzet). A bevezetés alatt fel kell oldani a történetmesélők folyamattal kapcsolatban felmerülő esetleges félelmeit, aggodalmait, lehetőséget kell adni, hogy minden kérdésükre választ kaphassanak. Nagyon fontos, hogy a filmkészítéssel vagy a meséléssel kapcsolatos esetleges aggodalmakat eloszlassuk, így például hogy a mesélő által kigondolt történet nem elég jó, vagy hogy képességei nem elégségesek, esetleg önbizalomhiányban szenved.

A bevezetés fontos területei:

- a digitális történetmesélés elemeinek feltárása
- a munkafolyamat és az időkeret egyértelmű ismertetése
- a munkafolyamat következő lépésének, a következő alkalomra elvégzendő teendőknek (például mikor készüljünk fényképekkel vagy szöveggel) a tisztázása
- jogi és szerzői jogi alapkérdések tisztázása
- a folyamat végének, a filmek utóéletének az ismertetése

2.2. Írás

Az írás folyamata az úgynevezett „történetmesélő körökkel” ('story circle') kezdődik. Ez a munkafázis leginkább abból a szempontból fontos, hogy a mesélők egy olyan, egymást támogató, bizalmas kört alkossanak, amelyben feltárulhat a történetmesélés belső világa. A történetmesélő kör mindenképpen a résztvevők igényeihez, hozzáállásához igazodik, így hosszát sem lehet előre meghatározni, általában 2 és 4 óra közötti időtartamra tehető. A történetmesélő kör célja, hogy a

végére a résztvevők számára megfogalmazódjon egy elmesélendő történet vázlata, amelyet utána történetté írhatnak, majd hangfelvételen rögzíthetnek is.

A történetmesélő kör alapelvei:

- minden résztvevő aktív, beleértve az oktatót, az esetleges technikai segítőket és megfigyelőket is
- senkinek sem kell elnézést kérnie, ha valami számára nem érthető, képességeinek nem megfelelő vagy bizalmas
- a történetmesélő kör lényege a bizalom, ami ebben a körben elhangzik, azt teljes bizalommal kell kezelni, nem hagyhatja el a szobát.

Több gyakorlat segíti a történetmesélő kör sikeres lebonyolítását. Ezek részletezésére később kerül sor. A gyakorlatok időigénye és a rendelkezésre álló idő alapján állítja össze a csoportvezető a megfelelő gyakorlatsort.

Hogy miként meséltsük a résztvevőket, arra sok módszer és megközelítés létezik, néhány fontos, jól használható ötlet [ide kattintva](#) olvasható. A történetmesélő kör végére minden mesélő résztvevőnek el kell jutnia odáig, hogy megtalálja elmesélendő történetét, és szerencsés esetben elkészítse első írásos vázlatát. A legépebb történet utána készen álljon a felolvasásra. Az olvasási problémákkal küzdő történetmesélő számára egyéb alternatív megoldások is rendelkezésre állnak, így például egy interjúhelyzetben kerülhet sor története elmesélésére. Ilyen esetekben a történetmesélő kör végére a résztvevő számára legyen világos a történetmesélés interjúba ágyazásának lehetősége, és fel tudjon készülni a beszélgetésre.

Ennek a munkafázisnak a végére el kell készülnie egyfajta egyszerű, de jól érthető forgatókönyvnek (ahol párhuzamba állítva olvashatjuk a felmondásra kerülő szöveget és vázlatosan elhelyezzük a felhasználásra kerülő fényképeket). A forgatókönyvben az írott szöveghez képest érdekesebb rövidebb mondatokban gondolkozni, és nagyjából mondatonként egy kép felhasználása ajánlott. Ha egy ilyen ritmus szerint kezdjük el a képek elhelyezését eltervezni, akkor a forgatókönyv összeállításakor kiderül a szöveghez mért képigény, látható, hogy elegendő kép áll-e rendelkezésre, vagy vannak-e még hiányok? A történet elképzelésénél, első vázlatánál a mesélők sokszor tévesen mérik fel a képigényt és a rendelkezésre álló képek mennyiségét, de az egyszerű forgatókönyv elkészültével jól kirajzolódik, hogy elegendő kép áll-e rendelkezésre a film teljes hosszára? A forgatókönyvhöz mintát [ide kattintva](#) talál.

2.3. Rögzítés

A hangfelvétellel kezdődik a digitális történetmesélés technikai része. Mind a technikai minőség, mind a felvett hang „érzete” alapvető fontosságú a digitális történetmesélés sikere szempontjából. Az oktató feladata, hogy a történet felolvasásához és rögzítéséhez megfelelő helyszínt találjon. [Ide kattintva](#) a BBC hangmérnökének tanácsai olvashatók a digitális történetmesélés hangrögzítésére vonatkozóan.

A rögzítés munkafolyamatának keretében zajlik a fényképek digitalizálása és a szükséges zenék, hangeffektusok összegyűjtése. A digitális történetmesélés során felhasznált képek egy jó része valószínűleg papíralapú, így azokat a számítógépes felhasználáshoz be kell szkennelni. Ugyanakkor számos, már digitális fényképezővel készített kép és egyre több esetben az internetről, közösségi oldalakról letöltött kép is felhasználásra kerül a történetmeséléskor. Ezek felhasználásakor két nagyon fontos szempontot kell figyelembe venni:

- a fénykép méretét és felbontását
- a szerzői jogi kérdések tisztázását.

[Ide kattintva](#) elérhetők a hang- és képtechnikai alapkövetelmények. A tankönyv mellékleteként pedig a Digitális történetmesélési [kisokosban](#) megtalálható az erre vonatkozó összefoglaló.

A szerzői és felhasználási jogi kérdésekről [ide kattintva](#) éri el a BBC állásfoglalását, a tankönyv mellékletében pedig mintát talál a magyar nyelvű [Közzétételi nyilatkozatra](#).

2.4. Vágás

A digitális történetek elkészítéséhez több vágási folyamat elvégzése szükséges:

- meg kell vágni a felvett hangot, el kell távolítani a hibákat, az elakadásokat
- a fényképeket, különösen a beszkenneleteket, szerkeszteni kell
- a megvágott, kitisztított hang, a hozzászerkesztett fényképek és a film elejére felírt cím összessége alkotja a megvágott digitális történetet.

Könnyű alábecsülni a vágási munkálatok idejét. Noha alapvetően egy technikai folyamatról van szó, kulcsszerepe van benne a kreatitásnak is, hogy jó minőségű digitális történetet készítsünk el. Ugyanakkor a vágás nagyon szép, élvezetes folyamat, amikor a különböző elemekből kezd kirajzolódni a kisfilmünk, vagy amikor egy-egy aprónak tűnő változtatásnak hála, filmünk új értelmet, lendületet kap. Egy kis vágási mozzanat nagyot tud változtatni az elkészült munka

végeredményén. Miután a vágási folyamat befejeződik és filmünk elkészül, a vágóprogram a megfelelő paraméterek szerint az elemeket egybeolvasztja, és egy videó-fájl jön létre, ami már tetszés szerint megmutatható, megosztható a közönséggel.

2.5. Megosztás

A digitális történetek, műfajukból adódóan, a másokkal való megosztásra születtek. Igaz, készülhet olyan digitális történet is, ami oly személyesre sikerül, hogy készítője úgy dönt, nem osztja meg nagyobb közönséggel, de a filmek legnagyobb részét úgy kell elkészíteni, hogy a nagyközönség számára elérhető, látható legyen. A következő módokon lehet a filmeket megosztani:

- a kész filmet DVD lemezre írva lehet a családtagok, barátok számára megmutatni
- meg lehet osztani az interneten keresztül (például: www.detales.net, vimeo.com vagy youtube.com)
- több elkészült film számára egy rendezvény keretében, élő közönség előtt, a készítők jelenlétében lehet levetíteni a filmeket.

3. A műhelymunka megfelelő helyszínének kiválasztása

Alig egy évtizeddel ezelőtt egy digitális történetmesélés műhelymunkájának megszervezéséhez még egy olyan központra volt szükség, ahol több számítógépes szakember, technikai segítő, különleges technika, hangstúdió, házi fényképész és televíziós munkatárs is rendelkezésre állt ahhoz, hogy minden megfelelően működjön. A digitális forradalomnak köszönhetően a helyzet ma már sokat egyszerűsödött. A megfelelő munka és eredmény érdekében azonban jó néhány olyan tényező még ma is nagyon fontos szerepet játszik, ahogy azt elődeink kidolgozták a digitális történetmesélés számára. Ilyen például a megfelelő környezet kiválasztásának fontossága. A digitális történetmesélés műhelymunkájának sikeres kivitelezéséhez a következő helyszínek kiválasztására kell gondolni:

1. helyszín a bevezetéshez
2. helyszín a történetmesélő körhöz
3. hangfelvétel helyszíne
4. helyszín a vágáshoz, szerkesztéshez
5. bemutató vetítési helyszín

Mondják, hogy a szükség törvényt bont, így bármennyire is igyekszünk minden kritériumnak megfelelően megtalálni a legideálisabb helyszínt a műhelymunkához, számos nem várt, külső körülményhez kell alkalmazkodnunk. Mindemellett számos olyan szempont van, amit figyelembe kell vennünk, amikor helyszínt választunk. Sose szervezzünk műhelymunkát olyan helyszínen, amit még nem ismerünk, mindenképpen nézzük meg jóval a kezdés előtt, hogy adott esetben még változtathassunk. A műhelymunka alatt már ne változtassunk helyszínt.

1. A bevezetés helyszíne: bármilyen szoba, terem lehet, ahol az oktató vetíteni is tud, hogy bemutathassa a mintafilmeket. A rendezvény előtt meg kell győződni az egész helyiség megfelelő akusztikájáról és a vetítés láthatóságáról, élvezhetőségéről. Ne legyen a helyiség túl napos, ne süssön be éles fény, ne is legyen zajos, hogy a hallgatóság ne csak találgasson az elhangzottakról.
2. A történetmesélő kör helyszíne mindenképpen egy zártabb, barátságosabb helyiség kell hogy legyen. Olyan, ahol nincsenek külső zavaró körülmények. A résztvevők kényelmesen el tudjanak helyezkedni, mindenki számára legyen megfelelő asztalfelület, és mindenki jól lássa a másikat. Az elhelyezés nem feltétlenül kell hogy valóban kör alakú legyen, ez lehet akár három- vagy négyszög is. Lehetőleg ne legyen külső zaj, hangos folyosó, utca, ami zavarna, és semmilyen külső vizuális hatás ne vonzza el a résztvevők tekintetét. Nehogy a történetmesélő kör résztvevőinek fele csak az ablakon bámuljon kifelé, miközben a társuk mesélni készül.
3. Fontos a hangfelvétel helyszínének jó kiválasztása. A jó eredmény eléréséhez nem árt ismernünk néhány praktikus fogást. Próbáljunk olyan helyiséget választani, ahol sok puha, kárpitozott bútor van, a minél több függöny, szőnyeg sokat segíthet a visszhang elnyelésében. Próbaképpen üssük össze tenyerünket, tapsoljunk egyet, hogy halljuk, mennyire nyelődik el annak hangja. Akkor legtökéletesebb az eredmény, ha egyáltalán nem visszhangzik a tapsolásunk. Mindenképpen ügyeljünk a külső zajokra, nincs-e zajos utca, emberektől nyüzsgő járda, beszélgetők a környezetben? Minden, amit a felvétel alatt saját fülünkkel hallunk, rajta lesz a felvételen is, és ront a felvétel érthetőségén, a nem megfelelő szövegfelvétel tönkretelheti teljes filmünket. Ha nincs más lehetőségünk, igen jó felvételt készíthetünk egy modern autó belsejében is, ha csendes helyre parkolunk, és bezárjuk minden ajtaját, ablakát. Minden esetben készítsünk próbafelvételt, mielőtt a tényleges

történetmesélésre sor kerülne, hogy meggyőződjünk a felvétel tisztaságáról és minőségéről.

4. Miután ma jóformán mindenki laptop segítségével készít digitális történetet, ezért nincs olyan speciális helyigény a vágásra, mint néhány évvel ezelőtt volt. Mindemellett nem rossz, ha rendelkezésre áll egy kivetítő, ahol mindenki számára látható módon oktatható a vágáshoz használt számítógépes program. Ez segítség a résztvevők számára.
5. A legtöbb esetben a bevezető helyszíne teljesen megfelelő a bemutató vetítés számára. A megfelelő méretű terem kiválasztásakor mindenképp számolnunk kell azonban az érdeklődők (meghívottak, családtagok és maguk a résztvevők) számával.

Miként kell segítenünk a történetmesélőknek a folyamat során? Legfontosabb a bizalom. A legtöbb történetmesélő számára a legnagyobb problémát saját hangjának felvétele okozza. Az oktató feladata, hogy a mesélő mindenképpen bízjon önmagában, segítse őt, hogy a görcsös olvasás (hadarás, dadogás, elhaló hang stb.) helyett egy, a lehetőségekhez képest „természetes előadásmód” legyen.

4. A történetmesélő kör

Igen fontos része a műhelymunkának, hogy a résztvevők örömmel osszák meg egymással történeteiket. A történetmesélő kör játékos módon kívánja oldani az egymást nem ismerő résztvevőket és segíteni az ismerkedést. A történetmesélő körnek lehetnek olyan résztvevői, akiknek semmi elképzelése nincs arról, milyen történetet mesélhetne el másoknak, vagy éppen azt gondolják, hogy semmi érdekeset nem tudnának elmondani. A történetmesélő kör nemcsak a játékoságról, kikapcsolódásról szól, amellyel a műhelymunka elindulhat, hanem fontos a bizalom megteremtése szempontjából, hogy a résztvevők egymásban bízva, egymást inspirálva nyíljanak meg és találják meg saját elmesélendő történetüket. Azok, akik már kész történettel érkeztek a történetmesélő körbe, nemcsak megoszthatják azt másokkal, hanem esetleg ötleteket nyerhetnek másoktól, miként lehet történetüket interpretálni, miként javíthatnak saját történetük elmesélésén. Noha a történetmesélő körök léggömbök kötetlen, a kör vezetőjének nagyon tudatosan kell gazdálkodni az idővel és a feladatokkal, hogy az alkalom végére lehetőleg minden résztvevő számára összeálljon az elmesélendő történet és megszülethessenek az első forgatókönyv-vázlatok, amelyek alapján egy rövid tisztázás után máris elkészülhet a hangfelvétel.

4.1. A helyszín elrendezése

Fontos, hogy a kiválasztott helyszín eléggé csendes és szeparált legyen, olyan, amelyben a résztvevők tudják, hogy nyugodtan magukban lehetnek. Az oktatónak úgy kell elrendeznie a teret, hogy a székek körben legyenek, s így mindenkinek egyenlő esélye legyen a részvételre. Az oktató egyrészt vezeti a gyakorlatokat, másrészt ő maga is aktív résztvevője a jégtörő és történetmesélős játékoknak. Segítségével erősíti a résztvevők önbizalmát, és a végén értékeli a közös munka eredményét. Fontos, hogy a résztvevők számára egy felszabadult, könnyed, külső nyomástól mentes hangulat teremtsődjön. Az asztalon ne legyenek technikai eszközök, se számítógép, se digitális rögzítő (akár képi, akár hang) és a mobiltelefonok is ki legyenek kapcsolva.

4.2. Felkészülés a történetmesélő körre

Az oktatónak a következő kellékekkel kell felkészülnie:

- toll és papír
- tábla (9. játék)
- háztartásban fellelhető tárgyak egy táskában (4. játék)
- egy doboz gyufa és egy pohár víz (9. játék)

A történetmesélőknek a következő kellékekkel kell felkészülnie:

- egy számukra fontos tárgy (ez akár lehet a történetmeséléshez használt fénykép is)
- egy kinyomtatott szövegvázat az elmesélendő saját történethez

4.3. A játékok

A „játék” szót óvatosan kezeljük a történetmesélő körök bevezetésekor, mert egyesek számára ijesztő, elbizonytalanító vagy éppen elidegenítő lehet, ha játékok játszását említjük. Ha már a résztvevők között kialakult egy bizalmi helyzet, akkor már nyugodtabban említhetünk játékokat. A következőkben leírt első három gyakorlat jégtörő, fontos a kezdéshez és ahhoz, hogy a kör tagjai megismerjék egymást. Ezek segítségével leküzdhetők gátlások, segítenek a résztvevőket megnyitni a történetmesélés felé. Az összes játék lényege a könnyedség és a vidámság, nem pedig a versenyszellem. Az alábbi játékfelsorolás bőven több annál, ami egy átlagos történetmesélő körben szükséges, az oktató tetszés szerint összeállíthat belőlük egy csomagot. Például, a DeTales Projektben a történetmesélő körök oktatására a szerző egy

alkalommal a 3-as, a 6-os és a 10-es gyakorlatot állította össze, egy 13 fős csoport számára, amely foglalkozás így 2 órát vett igénybe.

4.3.1. Beszélgetés a mellettünk ülővel (jégtörő)

Hasznos módja annak, hogy a résztvevők megismerjék egymást. Beszélgessünk el a mellettünk ülővel, így kötetlenebb, könnyedebb formában, feszengés nélkül jóval többet megtudhatunk róla, mint ha az illető a csoport számára mutatná be önmagát. Ezek a kötetlenebb beszélgetések sokat segítenek a résztvevőknek feloldódni a későbbi történetmeséléshez.

4.3.2. Névmemória játék (jégtörő)

Ez a játék általában jól működik fiatalabb résztvevők esetében. A kör egyik résztvevője bemutatja magát, és a neve mellé hozzátesz egy olyan adalékot, amit szívesen megoszt vagy jellemzőnek tart magáról (lehet akár egy jelző, amit a neve elé helyez). A mellette ülő megismétli a hallott nevet és az adalékot, majd ő is ugyanezt teszi. A következő résztvevőnek már az első két bemutatkozást kell megismételnie, majd maga is hozzáteszi nevét és jellemzőjét. Ez így folytatódik, mire az utolsó résztvevőnek már nagyon sok nevet és azokhoz kapcsolódó adalékokat kell tudnia visszamondani.

Példa

János azt mondja: „téged Máriának hívnak és szeretsz kirándulni, te Péter vagy és teniszezelsz, Kati, te szeretsz vicces ruhákba öltözni, én pedig János vagyok és gyűlölöm a pókokat”

4.3.3. Összefüggéstelen szavak játéka (jégtörő)

Ennek a játéknak a lényege az, hogy összefüggéstelen szavakból kell a résztvevőknek egy történetet felépíteniük. Minden résztvevő felír, bemond vagy lerajzol egy szót, ami az eszébe jut. Az oktató ezeket összegyűjti és felragasztja vagy felírja a táblára, hogy mindenki láthassa az összes szót. Ezután minden résztvevő a táblán található összes szó felhasználásával egy egybefüggő történetet ír. Ezek általában egymástól igencsak különbözőek lesznek. A történetek minősége nem elsődleges, talán minél inkább a földtől elrugaskodott, annál érdekesebb. Ez a gyakorlat nagyban segíti a résztvevők feloldódását és erősíti azt az érzést, hogy értékes munkát hoztak létre.

Példa

Szavak: nyár, kutya, szép, rózsza, tenger, erdő

Élt egyszer egy kapitány. Világéletében a tengert járta. Hűséges kutyájával állandóan a vízen volt, de egy szép napon megunta a hajózást. Úgy döntött, hogy partra száll és körülnéz. Egy erdő szélén kötötte ki hajóját és kutyájával sétára indult. Nyár volt és meleg, jól esett a fák hűsítő árnyéka. Kutyája vidáman ugrált körülötte, és közben orrával mindenfelé szaglászott. Egyszer csak nagy farokcsóválás közepette büszkén jelent meg zsákmányával, egy elvesztett rózsafüzérrel a szájában.

4.3.4. Rejtélyes tárgyak

A csoport minden tagját megkérjük, hogy véletlenszerűen válasszon valamit a hétköznapi tárgyakat tartalmazó táskából, amit az oktató már korábban előkészített. Ezután mindenkinek a tárgy által kiváltott emléket, érzést, történetet kell elmesélnie. Ha olyan tárgyat kapott kézhez, amelyről semmi ilyen nem jut eszébe, úgy érdemes egy másikat választani, amely már tényleg megindít a mesélőben valami személyes mondanivalót. Az oktató feladata a résztvevők segítése, biztatása, hogy a résztvevők kapcsolatot találjanak a tárggyal.

A táska olyan tárgyakat tartalmazzon, mint például: játékautó, távirányító, locsolókanna, porleves, vonatjegy, mind olyan hétköznapi helyzetekből kiragadott tárgy, amelyek emlékeket idézhetnek fel. Az oktató feladata, hogy kiemelje a történet erősebb részeit és kérdéseivel segítse a gyengébb pontokat, a történet érdekességének kifejtését.

Példa

A történetmesélő egy jegyet vett ki a táskából

„Ez arra emlékeztet, amikor gyerekkoromban Edinburgh-ba utaztam. Nagyon izgatott voltam, mert korábban még nem jártam Skóciában. Egy nagyon kellemes napot töltöttünk el a várban és megnéztük, hogyan készül a skót viselet. Apám haggis-t rendelt nekem, mert az egy skót ételkülönlegesség, de nekem egyáltalán nem ízlett.”

Az oktató segítő kérdéseket tehet fel az utazásról és a hazaútról. A történetmesélő tovább szövi történetét: „Vonattal mentünk haza, de az nagyon sokat késett, mert a szomszédos ülésen ülő ember hirtelen nagyon rosszul lett és kórházba kellett szállítani. Apám és én elkísértük, mert teljesen egyedül volt, így a skóciai utazásunk jóval hosszabbra sikerült, mint ahogy eredetileg terveztük.”

Ebből is kiderül, hogy jól feltett kérdésekkel a történet még érdekesebb részletei tárulhatnak fel.

4.3.5. Gyerekkori játékok

Ez a gyakorlat sok történetet hívhat elő a mesélőből. Ha a gyerekkorba helyezzük a történetünket, sok esetben könnyebben nyílik meg a mesélő és avat bele élete részleteibe. Ez kirajzolhat egy korábban lázadó, vagy passzív, egy kalandozó vagy akár egy vezéregyéniséget. De ugyanakkor azt is jól bemutathatja, hogy az idősebb generációk számára jóval nehezebb volt egy-egy játékhoz hozzájutni, így azokat jóval inkább féltve őrizték.

Példa

„Gyerekkoromban a legféltettebb kincsem a biciklim volt. Ezzel tudtam közlekedni, lehetőséget adott a kiszabadulásra, a felfedezésre és így a szabadságot jelentette nekem. Kaptam egy használt biciklit szüleimtől, amit egy árverésen vettek nekem, és akkor már igencsak használt volt. Nem volt rajta sebességváltó és a lánc is lötyögött rajta, de szerettem, mert az enyém volt. Órákat tudtam eltölteni azzal, hogy vacakoltam vele, állítgattam a féket, felpumpáltam a kereket és sűrűn lemostam. Emlékszem, egyszer egy teljes napot azzal töltöttem, hogy újrafessem. Sötétkék lett és fantasztikusan nézett ki.

Hétéves voltam, amikor megkaptam ezt a bringát, és számos csodás kalandban vettem részt vele. Egy üveg vízzel és egy csomag burgonyaszirommal felszerelve Clare barátommal gyakran hajtottunk be a 30 kilométerre levő városba. Ha mamám tudta volna, biztos rohamot kapott volna ettől. De akárcsak Clare, a bringa is jó barátom volt, sosem árulta el titkomat.”

4.3.6. Személyes fénykép

A fényképek nagyon személyes tárgyak, és mindenki a saját történetét, olvasatát mondja el a fényképekről. Hasznos lehet, ha a történetmesélő egy meghatározó fényképet hoz el a műhelymunkára, majd a csoport egy másik tagjával fényképet cserél, így egy számára ismeretlen, új képet tarthat a kezében. Minden résztvevő a kezében tartott, ismeretlen fényképről mond egy általa kitalált, szerinte a fényképhez köthető történetet. Miután mindenki leírta és elmondta az általa kitalált mesét, a kép visszakerül gazdájához, aki elmondja annak igazi történetét. Ez egy érdekes gyakorlat arra, hogy mennyire különbözhetnek a látásmódok egy adott tárgy, ebben az esetben egy fénykép tartalmának leírásakor. Ugyanakkor lehetőséget ad a történetmesélőnek arra, hogy szabadjára engedje a fantáziáját egy számára ismeretlen kép életre keltéséhez.

4.3.7. Döntéseink

A résztvevőknek egy olyan történetet kell írniuk, amely életük egy jelentős döntéséről szól. Tetszés szerint fogalmazhatják meg történetüket, a lényeg, hogy beleférjen 50 szóba. A feladatnak két célja van. Egyrészt kihangsúlyozza korábbi döntésünk jelentőségét, a résztvevők végiggondolják, hogy ez a korábbi döntés milyen hatással lehet jelenlegi sorsukra. Másrészt segít, hogy tömören, lényegre törően fogalmazzuk meg gondolatainkat. A leírt történetet azután a résztvevők felolvassák egymásnak.

4.3.8. Az első alkalom

A történetmesélők kapnak 10 percet arra, hogy megfogalmazzák és leírják maguknak egy első alkalom történetét, illetve azt, hogy az miként hatott további saját életükre vagy másokéra. A leírt történetet azután a résztvevők felolvassák egymásnak.

4.3.9. Gyufajáték

Figyelem: az oktatónak figyelnie kell a tűzbiztonságra, illetve arra, hogy az adott helyiségben a gyufa füstjével nem indít-e be tűzvédelmi rendszert. A történetmesélők előtt legyen egy pohár víz, hogy az eléggő gyufát abban oltsák le, mielőtt az ujjukra égne.

A feladat lényege a koncentrált és tiszta elbeszélés, az idő rövidsége alatt megfogalmazott összeszedett mondandó. A résztvevőknek 10 perc felkészülési idő áll rendelkezésükre, hogy azután szenvedélyükről meséljenek. Ez lehet akár egy személy, egy ügy, egy érzés, bármi olyan, ami vagy aki iránt a történetmesélő valamilyen szenvedélyt táplál. Ezután minden résztvevőnek annyi ideje van története elmesélésére, amennyi ideig a kezében tartott gyufa égni tud. Cél, hogy a gyufa elége alatt megpróbálja tömören és közben a gyufára is koncentrálni elmondani történetét. Ha a gyufa a történet vége előtt ég vagy alszik el, a történetmesélőnek abba kell hagynia elbeszélését. Az égő gyufa segíti a történet lényegére való koncentrációt és a céltudatos történetmesélést.

4.3.10. Szeretet/utálat

Minden résztvevő összeállít egy listát az általa 10 legjobban szeretett és 10 leginkább utált dologról, amelyeket azután felolvassák a csoport többi tagjának. A lista a legváltozatosabb dolgokat tartalmazhatja (egy érzetet, egy tulajdonságot, egy mozzanatot stb.). A gyakorlat segítségével egy olyan lista születhet, amelynek elemei akár ötletet adhatnak egy esetleges történethez, és az

oktató segíthet azok részletesebb kibontásában. Azután megkérheti a résztvevőket arra, hogy a listát újraolvasva, hangjukkal próbálják meg illusztrálni az elhangzottakat, ez pedig segíthet a történetmesélő hangfelvételének előkészítéséhez.

4.3.11. Három tárgy

Az oktató arra kéri a résztvevőket, hogy soroljanak fel három, számukra fontos tárgyat. (Például: autó, papírsárkány, kézitáska – az illető autómániás, szenvedélyes sárkányeregető és egyedi kézitáskákat gyűjt.) Majd a háromból a legfontosabb tárgyat kiválasztva, a köré egy történetet ír a résztvevő.

5. Végezetül

A történetmesélő körök lezárásával a résztvevők az oktató segítségével kiválasztanak egy történetet, amelyet azután ki tudnak bontani, alapot készítve a digitális történetmesélés során feldolgozandó és elmesélendő elbeszéléshez. Minden résztvevő ezután elkészíti első történetvázlatát, amelyet felolvas a kör résztvevői számára. A résztvevőktől és az oktatótól visszajelzéseket és támogató megjegyzéseket kaphat. A történetmesélő kör segítséget nyújt történetünk kibontásához, annak minőségi elbeszéléséhez, egy magasabb szintre lépéshez. Ehhez fel kell használnunk néhány egyszerű trükköt és technikát, amelynek segítségével egy erős végső forgatókönyvet készíthetünk.

Mellékletek

Kisokos a digitális történetmeséléshez

A digitális történet jellemzői

Szöveg: 180–320 szó
Képek: 10–25 fénykép
Hossz: 1,5–2,5 perc

Alapok:

- a történetnek legyen eleje, közepe és befejezése
- saját szavainkkal meséljük el a történetet
- saját fényképeket használjunk
- ha szükséges, saját zenét használjunk
- a történetet egyes szám első személyben meséljük el, normál hangerővel beszélünk
- a történet fő mondanivalójára fókuszáljunk

Témajavaslatok:

- személyes utazás
- különleges pillanat
- szenvedélyem
- kulturális megfigyelés
- változások

Technikai formátumok

Formátum:

- HDV 720p widescreen
- 25 képkocka/másodperc
- PAL, 1280x720 pixeles fekvő

Fényképek felbontása:

- JPEG vagy TIFF 300dpi
- 1280x720 pixel

Hang:

- 16 bit, 44,1 kHz vagy 48 kHz
- wav, mp3, aif

Végső videó formátuma:

- AVI, MKV (H.264), FLV, MOV, MP4, MPEG, WMV

Tartalom és szerzői jogok

- Ha zenét használunk, az kapcsolódjon a történethez és legyen szabad szerzői jogos
- Tartsuk tiszteletben a személyiségi jogokat
- Ne sértsünk törvényt
- Védjük a mások, főként a fiatalok jogait.
- Kerüljük a márkanevek említését, képi megjelenítését
- A film közzétételéhez, interneten vagy közönség előtt való bemutatásához írjuk alá a közzétételi nyilatkozatot

Keresse fel honlapunkat:

www.detales.net

Ha kérdése van, írjon nekünk:

bandavid@gmail.com

Digitális történetmesélés - Script (forgatókönyv) MINTA

Életem legszebb karácsonyfája

Ezen a fényképen egy nagyon szerény kis fenyőfaág látható, de közben ez volt életem legszebb karácsonyfája. Papám egy ösztöndíj segítségével 1985-ben kilenc hónapra Rómába utazott. Megszervezte, hogy én is utána mehessenek és öt hetet vele tölthessek, ami hatalmas dolog volt akkoriban. Tíz éves voltam akkor és bepillantottam a híres Nyugatba, főleg ily hosszú időre.

Papám kitűnő útikalauz volt, megmutatta Róma minden szegletét, autóstoppal még Firenzébe és Pisába is eljutottunk, emellett pedig megszervezte életem legfantasztikusabb karácsonyát . Elvitt egy hatalmas játékboltba és megengedte, hogy válasszak magamnak egy valamit a csodák közül karácsonyra, így vett nekem egy kis rádió adó-vevőt. Ugyanakkor meglepett egy hatalmas konzerv ananással, ami akkoriban a kedvencem volt. Karácsonyeste pedig, amikor az utcák egy kicsit már kihaltak voltak, a Campo dei Fiori sarkán találtunk egy árválkodó kis fenyőágot, amit hazavittünk karácsonyfának. Mivel díszünk nem volt, ezért buszjegyekkel, kupakkal dekoráltuk. A fa mellé pedig egy fényképet tettük húgomról, aki akkor Budapesten maradt mamájával.

Nagyszüleim küldtek nekem ajándékba egy használt, szovjet Zenit típusú fényképezőgépet, amivel elkészítettem első képeimet. Amikor próbálgattam a fényképezőt, akkor készítettem ezt a képet, életem legszebb karácsonyfájáról.

Digitális történetmesélés - Storyboard MINTA

Cím: Életem legszebb karácsonyfája

Készítő neve: Bán Dávid

N°	Kép	Hang
1	Felirat: Életem legszebb karácsonyfája Bán Dávid filmje	
2		Mesélő: Ezen a fényképen egy nagyon szerény kis fenyőfaág látható, de közben ez volt életem legszebb karácsonyfája.
3		Mesélő: Papám egy ösztöndíj segítségével 1985-ben kilenc hónapra Rómába utazott.
4		Mesélő: Megszervezte, hogy én is utána mehessenek és öt hetet vele tölthessek, ami hatalmas dolog volt akkoriban.
5		Mesélő: Tíz éves voltam akkor és bepillantottam a híres Nyugatba, főleg ily hosszú időre.
6		Mesélő: Papám kitűnő útikalauz volt, megmutatta Róma minden szegletét,
7		Mesélő: autóstoppal még Firenzébe és Pisába is eljutottunk, emellett pedig megszervezte életem legfantasztikusabb karácsonyát.
8		Mesélő: Elvitt egy hatalmas játékboltba és megengedte, hogy válasszak magamnak egy valamit a csodák közül karácsonyra, így vett

		nekem egy kis rádió adó-vevőt.
9		Mesélő: Ugyanakkor meglepett egy hatalmas konzerv ananással, ami akkoriban a kedvencem volt.
10		Mesélő: Karácsonyeste pedig, amikor az utcák egy kicsit már kihaltak voltak, a Campo dei Fiori sarkán találtunk egy árválkodó kis fenyőágot, amit hazavittünk karácsonyfának.
11		Mesélő: Mivel díszünk nem volt, ezért buszjegyekkel, kupakkal dekoráltuk.
12		Mesélő: A fa mellé pedig egy fényképet tettük húgomról, aki akkor Budapesten maradt mamájával.
13		Mesélő: Nagyszüleim küldtek nekem ajándékba egy használt, szovjet Zenit típusú fényképezőgépet,
14		Mesélő: amivel elkészítettem első képeimet.
15		Mesélő: Amikor próbálgattam a fényképezőt, akkor készítettem ezt a képet, életem legszebb karácsonyfájáról.

Szavak száma: 179

Fényképigény: 15 (ebből 2 ismétlés)

Zene: nincs

Digitális történetmesélés (DST) műhelymunka – ajánlott időkeret

Időtartam	Téma	Teendők	Cél	Szükséges technika
1. 3 óra	Bevezetés	• bemutatkoznak a szervezők • bemutatkoznak a résztvevők • résztvevők elvárása a műhelymunkáról • jégtörő • DST filmek bemutatása, bevezető a DST-ről • beszélgetés, történet ötletek • közzétételi nyilatkozat a DST kisfilm felhasználásáról a www.detales.net honlapon	• a szeminárium menetrendje • a DST technikájának, céljának megismerése • légkör oldása	• projektor, hang, laptop • DST kisfilmek magyar felirattal • közzétételi nyilatkozat
2. 2 óra	Elbeszélő kör	• jégtörő játékok a történetmeséléshez	a történetek kiválasztása, kanalizálás, a résztvevők meséltetése	• fényképek • személyes tárgy • a jégtörők igényeihez igazítva: papír, toll, hosszú gyufa, pohár, víz, tábla stb.
3. 1 óra	Script (forgatókönyv)	• mi is a script, hogyan készül? • a történetírás és a fényképpárosítás rejtelmek	a történet és a felhasznált fényképek megtervezésének lehetőségei: minként építsük fel a szöveget, hogyan párosítsunk hozzá fényképeket?	• script (forgatókönyv) alap
4. 1-3 óra	Script elkészítése	• a maximum 2 perces kisfilm kísérőszövegének, azaz a történetnek a megírása (180-300 szó) • 10-25, a történetre vonatkozó fénykép kiválasztása • egy kulcskép, „hívókép” megtalálása (a történet csattanója) • a történet és a képanyag összepárosítása	egy kéthasábos script elkészítése, amelyben a jobb hasámban fut a felolvasandó szöveg, a balban a szöveghez párosított fényképek (1 kép/mondat átlagban)	• egyéni munka szövegszerkesztővel

5. 1-3 óra	Fénykép- feldolgozás Hangfelvétel	• A fényképek digitalizálása jpeg vagy tiff formátumban, lehetőleg fekvő formátumban. • hangfelvétel elkészítése wav vagy mp3 formátumban	digitális fényképek hangfelvétel (nyugodt tempóban, nem hadarva, kisebb szüneteket hagyva a gondolati egységek között)	• scanner • kinyomtatott szöveg • digitális hangrögzítő • csendes környezet
6. egyé- ni, 6-9 óra	Filmkészítés	• a kisfilmek elkészítése • a kisfilmek kiexportálása megfelelő formátumban	2 perc körüli kisfilmek (technikai paramétereket lásd a Kisokosban)	• számítógép, vágóprogram (a felhasználó igénye szerinti)
7. 2 óra	Filmvetítés	• az elkészült filmek bemutatása, megbeszélése • a szeminárium kiértékelése		• projektor, hang, laptop

Közzétételi nyilatkozat (MINTA)

az Európai Bizottság Egész életen át tartó tanulás programja által támogatott **DeTales** – Digitális felnőttoktatás EU-bővítési történetek segítségével elnevezésű (510674-LLP-1-2010-1-IT-Grundtvig) projektje keretében megvalósult műhelymunka során, az Anthropolis Antropológiai Közhasznú Egyesület (1026 Budapest, Érmelléki utca 4., képviseli: Lerner Balázs, elnök) szakmai és technikai segítségével elkészült videómunka felhasználásáról.

A felek elismerik és tudomásul veszik, hogy az elkészült videómunka, az ott elhangzott szöveg tartalma és hitelessége szempontjából is, készítőjének saját, eredeti és önálló szellemi terméke; annak tartalmáért készítője felel.

Mivel a videómunka során felhasznált fényképfelvételek, (ideértve az azokon látható személyek személyiségi jogait is) illetve a videó készítéséhez esetlegesen felhasznált zenék és egyéb hanganyagok beszerzése és esetleges engedélyeztetése a videó készítőjének feladata, azok jogtisztaságát és valóságtartalmát a DeTales projekt és az Anthropolis Egyesület munkatársai nem ellenőrzik és azokért felelősséget nem vállalnak. Esetlegesen felmerülő jogi vitában, kártérítési igény ügyében a fénykép tulajdonosa vagy a film készítője jogosult eljárni.

A videómunka teljes hosszában, angol nyelvű felirattal feltöltésre kerül a projekt hivatalos internetes felületére (www.detales.net), ami a nagyközönség számára nyitott és elérhető, azonban a videót a készítő jogainak védelme érdekében sem egészében, sem részleteiben onnan letölteni és harmadik személy által felhasználni nem lehet.

A videómunka internetes biztonságáért a DeTales projekt által megbízott intézmény (Grimme-Institut GmbH, Eduard-Weitsch-Weg 24, 45768 Marl, Németország) felel. A videó készítőjének írásbeli kérésére, illetve vitás jogi helyzetben azt a Grimme-Institut a honlapról haladéktalanul eltávolítja. Az eltávolítást írásban, magyar nyelven a projekt magyarországi képviselőjénél, az Anthropolis Egyesületnél lehet kérni, az alábbi címek egyikén:
Anthropolis Egyesület, 1381 Budapest, Pf.: 1222 vagy office@anthropolis.hu

A DeTales projekt és az Anthropolis Egyesület jogosult, de nem köteles arra, hogy a videómunkát tudományos és oktatási célra felhasználja, de azt kereskedelmi forgalomba nem hozhatja, annak bemutatásáért ellentételezést nem fogadhat el.

A videómunka közzétételét a fent leírtak szerint, mint a videómunka egyedüli készítője és szerzője engedélyezem:

Név: _____

A videómunka címe: _____

Dátum: _____ Aláírás: _____

www.anthropolis.hu

www.detales.net

A DeTales projekt magyarországi partnere:

Anthropolis Egyesület

1026 Budapest, Érmelléki utca 4. (iroda: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 19-21.), email: office@anthropolis.hu, telefon: (06-1) 951 4509

Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatóság

Az egész életen át tartó tanulás programja

